

LUPP
- ett avstamp
mot framtiden

Besöksadress: Normalmsgatan 4, Sundsvall | Postadress: Sundsvalls kommun, 851 85 Sundsvall
Telefon: 060-19 1000 | Webb: www.sundsvall.se
Form & produktion: Sweet Williams | Foto: Niklas Andersson, Thomas Melin, Svanthe Harström, Malte Larsson

FÖRORD	4
INTRO	5
FRITID	6
SKOLA	10
POLITIK & SAMHÄLLE	14
TRYGGHET & HÄLSA	18
ARBETE & FRAMTID	22
EFTERORD	26
REFERENSER	27

FÖRORD

LUPP - EN METOD FÖR ATT SKAPA EN KOMMUN FÖR UNGA

I din hand har du Sundsvalls första LUPP-rapport. Här kan du läsa om hur ungdomar i vår kommun upplever sin vardag - vad man gör på fritiden, hur man trivs i skolan och hur man upplever sina möjligheter till inflytande. Ta del av deras åsikter och tankar kring sina levnadsvillkor!

LUPP betyder "lokal uppföljning av ungdomspolitiken" och är en ungdomsenkät utvecklad av Ungdomsstyrelsen. Sundsvalls kommun erbjöds 2006 att delta i undersökningen. Kultur & Fritid och barn- och ungdomsförvaltningen såg undersökningen som en möjlighet att få större kunskap om ungdomsgruppen och beslutade att genomföra undersökningen vart tredje år, för att få kontinuitet i arbetet.

En sån här undersökning, som kartlägger ungdomarnas åsikter om sina levnadsvillkor under såväl fritid som skoltid, är ett viktigt dokument både för oss politiker och för kommunens tjänstemän, i det dagliga arbetet att göra rätt prioriteringar och satsningar för framtiden.

Vi har redan beslutat att tillsätta nya resurser för att öka ungdomars möjlighet till påverkan och demokrati. Det kommer också att ske en satsning på att öka ungdomars deltagande i föreningslivet. Detta är några av de områden som rapporten visar att vi kan bli bättre på.

Till sist ett stort TACK till alla som har svarat på enkäten! Ni är nästan två tusen ungdomar som därmed har gett oss besked om hur ni vill att Sundsvall ska utvecklas, för att bli en ännu bättre plats för tonåringar att bo och leva på.

Anita Bdioui
Kommunalråd

INTRO

METOD

Enkäten med ca 90 frågor genomfördes elektroniskt under november månad med alla elever i åk 8 på grundskolan och åk 2 på gymnasiet. Enkäterna fick göras under skoltid av eleverna. I gymnasiet gick enkäten ut till 1263 elever. En skola valde att inte delta i enkäten och meddelade det innan genomförandet. Totalt svarade 74% av eleverna på enkäten i gymnasiet.

I högstadiet så gick enkäten ut till 1219 elever och totalt svarade 82% av eleverna på enkäten. Skriften du nu har i din hand är en sammanfattning av resultatet som har framkommit i den rapport som är gjord. Rapporten i sin helhet med bilagor och enkätfrågor finns att hämtas på www.sundsvall.se

BAKGRUND

Både den faktiska och upplevda livssituationen påverkar i hög grad en persons liv, liksom hennes eller hans perspektiv på samhälle, omgivning och möjligheten till delaktighet. En bra skolmiljö, en innehållsrik fritid och goda relationer till andra människor, som familj och vänner är viktigt.

Levnadsvanor, som kost och motion, avsaknad av motion, att röka, dricka alkohol, inte ha någon att prata med eller ett stort socialt kontaktnät av vänner och familj, hänger samman och påverkar här och nu, men även i ett längre perspektiv påverkar det våra val och prioriteringar. Ungdomarna i grundskolans årskurs 8 och gymnasieskolans andra år är förhållandevis homogena. Undersökningsgruppen består av hälften flickor och hälften pojkar. Nästan alla är födda i Sverige, flertalet har föräldrar som förvärvsarbetar.

Merparten bor med sina föräldrar i fristående hus i Sundsvalls kommun. En fjärdedel bor i hyresrätt. Fler yngre bor växelvis hos föräldrar jämfört med de äldre. Fler äldre pojkar bor med en förälder jämfört med de yngre pojkarna. Fler flickor i båda åldersgrupperna bor med en förälder.

Sundsvall har en liten grupp ungdomar som pendlar till gymnasiet från närliggande kommuner och en ännu mindre grupp, ca 50 personer som flyttat till kommunen för att gå gymnasiet.

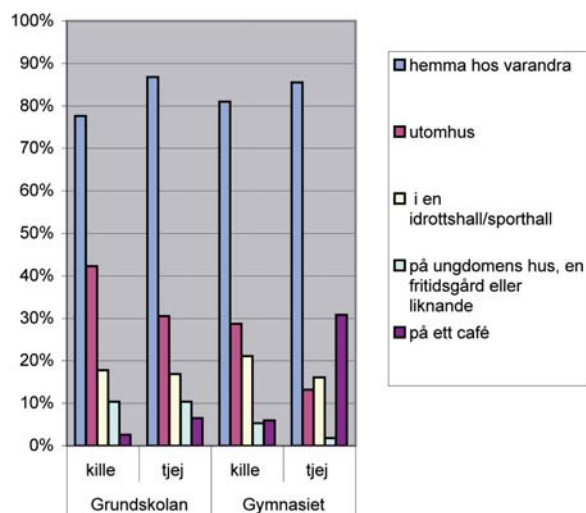
FRITID

De allra flesta av undersökningsgruppen anser att det finns ett bra utbud med fritidsaktiviteter och att de har tid att göra det man vill. Det finns en liten grupp som inte tycker att det finns något att göra och som har svårt att fylla sin fritid med sådant som intresserar dem. I gruppen ungdomar som inte anser att det finns något att göra och i gruppen som anser att de har svårt att fylla sin fritid kan det mycket väl dölja sig ungdomar som av olika anledning inte finner sig till rätta och som står utanför det offentliga utbudet.

Utifrån ambitionen med LUPP undersökningen är en viktig fråga vilka ungdomar som döljer sig bakom svarsalternativen "det finns för lite att göra på fritiden" och "jag har så lite att göra att det är svårt att fylla tiden". Handlar det om ungdomar som har fullt upp men vill ha mer eller handlar det om ungdomar som kan tänkas ha en sämre fritidssituation.

Det som efterfrågas är specifika aktiviteter i en given smak. En sak som ofta dyker upp är lämpliga mötesplatser. Detta bekräftas särskilt i de öppna svar som Sundsvalls ungdomar gett på frågorna om vilka fritidsaktiviteter som saknas och vilka ställen som saknas där de kan träffa sina kompisar.

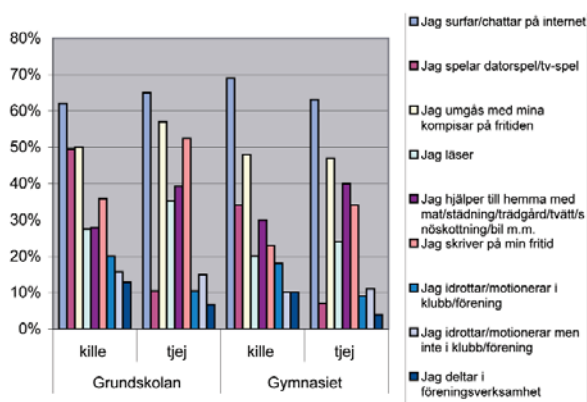
Graf 1. Var träffar du oftast dina kompisar

Att umgås och göra saker med sina kompisar är det absolut det mest centrala för såväl de yngre som de äldre ungdomarna. Vanligast är att man umgås med sina kompisar hemma hos varandra. Hemmet har på senare tid fått en mer betydande roll då mycket av det man gör tillsammans med kompisar också finns inom hemmets fyra väggar; TV-spel och data-

Graf 2. Det här gör vi varje dag på fritiden

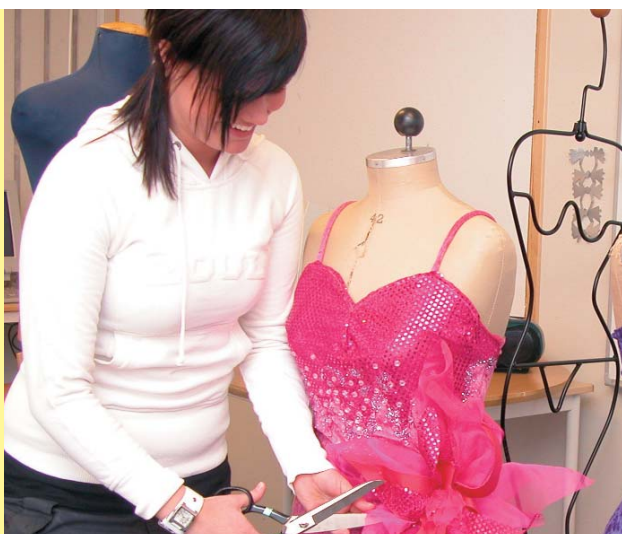

spel, chatta och surfa är något som många ägnar mycket tid. Att vara med kompisar är inte en isolerad företeelse utan något man gör samtidigt som man gör annat på fritiden. Att träna och motionera är också något som väldigt många ägnar sig åt, både i förening och i annan regi. Här skiljer sig inte flickor och pojkar från varandra.

Det finns könsskillnader som är av traditionell karaktär: Pojkar ägnar sig åt jakt och fiske, meka med motorer och spelar oftare data- och TV-spel. Flickorna ägnar sig mer åt, måleri, dans och teater; går på café, går på stan med kompisar och kulturevenemang.

Intresset för att skriva är också stort liksom att läsa och vara ute i naturen är stort bland både flickor och pojkar, med viss övervikt av flickor: Resultaten visar också att det finns skillnader mellan åldersgrupperna. Spela och sjunga är något som fler yngre flickor sysslar med jämfört med äldre. Fler yngre umgås med sina kompisar ospecificerat utomhus. Fler äldre besöker fritidsgården vid enstaka tillfällen, till exempel kan man tänka sig vid särskilda arrangemang jämfört med de yngre som av dem som besöker fritidsgården eller liknande gör det oftare.

När ungdomarna får önska utmärker sig de äldre när det gäller specifika mötesplatser med specialutrustningar, som fotolabb, ett brett utbud och generösa öppettider, kvällar och nätter: Att få göra vad man känner för, när man vill tillsammans med sina kompisar står högt på önskelistan.

Något som präglar båda åldersgrupperna är längtan efter access till "äldre åldersgrupper". Man vill ha åldersgränser för att yngre inte ska få tillträde och alternativa ställen som substitut för dansställen, barer och pubar som man inte har tillträde till.

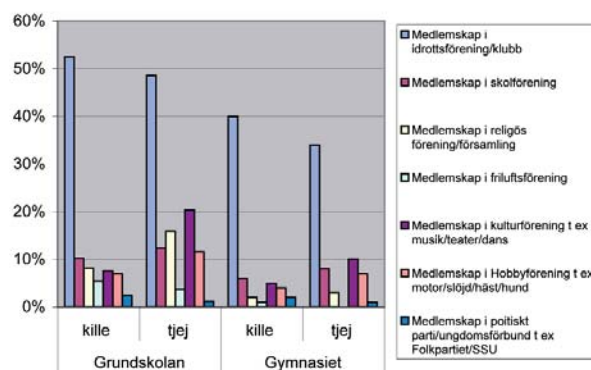
FÖRENINGSLIVET

Att delta i föreningslivet ökar samhällets sociala kapital och skapar ett socialt kitt mellan olika grupper av människor, vilket i sin tur bidrar till en stabil demokrati och ett samhälle där samarbetet mot gemensamma mål har bättre förutsättningar att lyckas.

Många ungdomar i Sundsvall, nästan hälften i undersökningsgrupperna, är medlem i idrottsförening eller klubb. I övrigt är föreningsaktiviteten låg och andelen medlemmar inte särskilt hög. Medlemskapet är inriktat på aktiviteten och ytterst få ungdomar har förtroendeuppdrag.

När det gäller idrottsföreningar och klubbar är detta särskilt alarmerande med tanke på att här finns ett högt antal medlemmar, dvs en bred rekryteringsbas till förtroende-

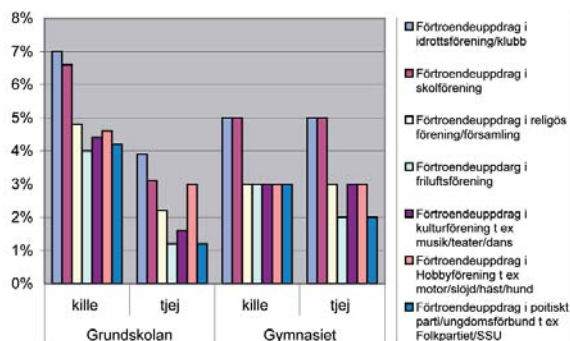
Graf 3. Aktivt medlemskap i förening

poster bland alla ungdomar som är aktiva. Sundsvalls resultat om föreningsmedlemskap och engagemang bör tolkas med försiktighet då det visat sig i andra studier att ungdomars egna uppgifter om deltagande i förening innefattar osäkerheter. Många betraktar t ex deltagande i musikskolan eller verksamheter på gym som föreningsdeltagande vilket det inte är.

Graf 4. Unga med förtroendeuppdrag i förening

Flertalet föreningsaktiva tycks vara nöjda med möjligheterna att påverka verksamheten trots att unga är dåligt representerade i styrelserna. Man kan se två utmärkande dels de som anser att de kan påverka verksamheten i den grad de önskar dels de som anger att de inte är intresserade av att påverka verksamheten. Därutöver finns en mindre grupp som inte tycker sig kunna påverka i den grad de skulle vilja.

Nationella undersökningar visar en generell minskning i deltagandet i föreningslivet, trots detta konstateras det att tre av fyra i åldersgruppen 16-24 åringar är medlemmar i någon förening. Sundsvall är troligtvis inget undantag. I flera rapporter konstateras dock att ungdomars och engagemang i föreningslivet förändrats.

Ungdomar engagerar sig till viss del på andra sätt än i en traditionell föreningsstruktur, till exempel i nätverk. Engagemang kan alltså inte enbart utläsas i medlemskap i förening. Fortfarande ses dock föreningslivet som en viktig arena där människor kan utveckla tillit till andra, gemensamma normer skapas och sociala nätverk byggs.

För Sundsvalls del är detta med föreningslivet en utmaning och väl värd att problematisera ytterligare utifrån den nyss beslutade ambitionen vilja öka rekryteringen till föreningslivet.

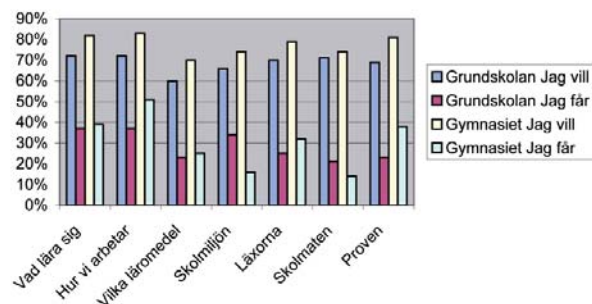
SKOLA

Skolan är en av de viktigaste formella institutioner som alla barn och ungdomar möter och är förpliktiga att delta i. Förutom att skolan förmedlar faktisk kunskap har den en fostrande roll.

När den nya läroplanen Lpo94 trädde i kraft förstärktes demokratiska värderingar ytterligare genom att lyfta fram skolan som institution där det ska vara demokratiska arbetsmetoder. De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska omfatta alla elever. Elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling förutsätter att de tar ett allt större ansvar för det egna arbetet och för skolmiljön, samt att de får ett reellt inflytande på utbildningens utformning. Enligt skollagen åligger det alla som arbetar i skolan att verka för demokratiska arbetsformer.

En generell övergripande bild är att eleverna på såväl grundskolan som på gymnasiet är nöjda med sin skolsituation och skolmiljön i stort. Trots att resultaten i många delar visar på positiva resultat är det alltid möjligt att arbeta för förbättring.

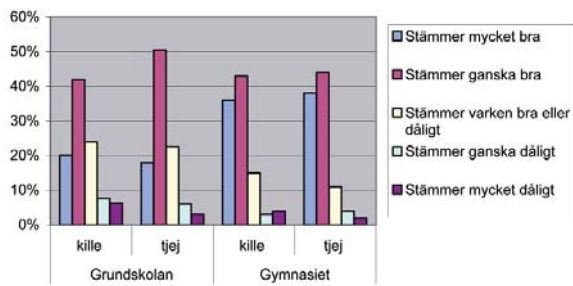
Graf 5. Möjlighet och önskan att påverka i skolan

Genomgående i påståendena om skolmiljön generellt, skolbiblioteket, skolmaten, schemat och möjligheten till extrahjälp består andelen som inte tar ställning av omkring 20-30 procent bland såväl pojkar som flickor i båda åldersgrupperna. Vad dessa personer egentligen anser är omöjligt att veta. Det man kan konstatera är att det rör som om en betydande andel av undersökningsgruppen. Missnöje uttryckt i procent visar sig ligga ganska lågt men utgör en hel del räknat i individer. När det gäller mobbing, förekomsten av främlingsfientlighet och sexuella trakasserier ser det till exempel inte ut att vara något stort problem.

Graf 6. Stämningen är bra på vår skola

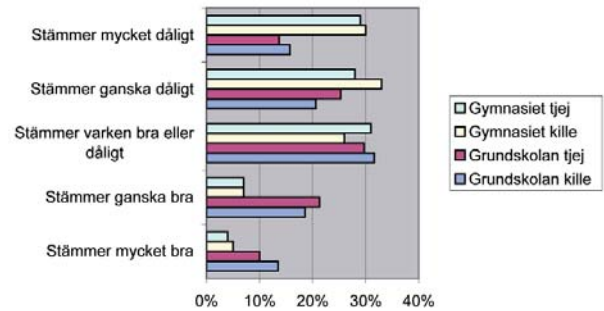

En ganska stor andel av ungdomarna anser att dessa förekomster inte utgör något särskilt problem, samtidigt är det relativt många som ställer sig tveksamma till förekomsten av dessa problem och en liten andel som anser att det förekommer; framförallt mobbing.

INFLYTANDE I SKOLAN

I skollagens första kapitel är barns och ungdomars inflytande i skolan centralt för såväl skolans demokratiska uppdrag som kunskapsuppdraget: Elever skall ha inflytande

Graf 7. Mobbing är ett problem i min skola

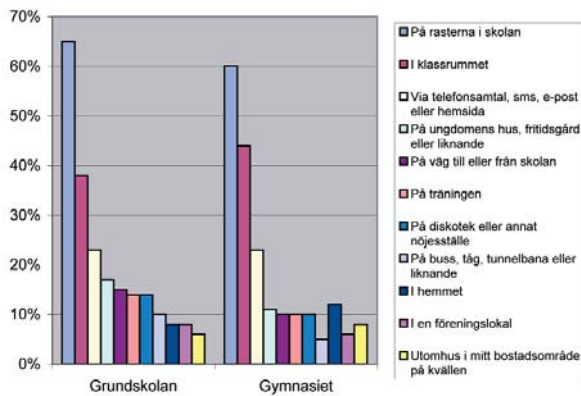

över hur deras utbildning utformas. Omfattningen och utformningen av elevernas inflytande skall anpassas efter deras ålder och mognad.

Att vara med och bestämma och ha inflytande handlar inte bara om det demokratiska uppdraget det handlar också om att inflytande i skolan över sin egen vardag påverkar hur mycket man lär sig och hur man trivs i skolan. Utifrån resultaten av LUPP enkäten kan vi konstatera att eleverna inte upplever att de kan påverka och vara med och bestämma i den omfattning som de skulle vilja.

Graf 8. Här upplever sig ungdomarna bli mest mobbade

Tabellen avser de som blivit utsatta de senaste sex månaderna. Motsvarar ca 5-10% av samtliga tillfrågade.

Resultaten skiljer sig inte nämnvärt från andra studier; inte heller med andra kommuner som genomfört LUPP. Icke desto mindre finns mycket att önska när det gäller att förbättra denna situation.

Det finns en stor spännvidd i hur demokratiuppdraget ska tolkas och det är inte säkert att alla menar samma sak när man talar om demokrati och inflytande. Detta

problematiserar frågan, men kanske är en väg framåt att ta itu med just tolkningen av uppdraget bland såväl, skolledning, lärare och elever.

I detta sammanhang ska inte andra undersökningsmetoder underskattas. Elevinflytande kan till exempel studeras framgångsrikt genom intervjuer och observationer.

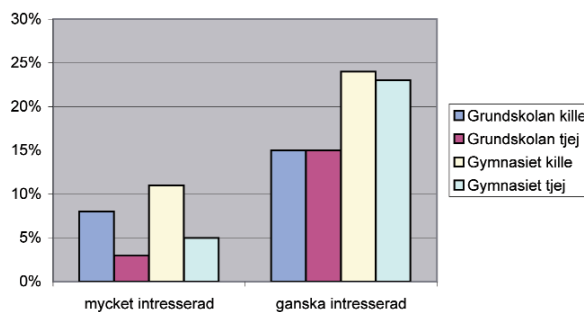
*”Jobba mot
mobbing
i skolan”*

POLITIK & SAMHÄLLE

Det har visat sig att ungas intresse är lägre än äldres intresse och engagemang för politik. Det har också visat sig att det politiska intresset minskat både bland yngre och äldre. Skillnaderna mellan olika åldersgrupper har inte ökat utan är i stort oförändrat ett tjugotal år tillbaka (Sörbom, 2001). Fler säger sig vara intresserade av samhällsfrågor jämfört med politik. En intressant aspekt är alltså hur man definierar politik. Även om politik handlar om samhällsfrågor tycks ungdomar skilja på politik och samhällsfrågor i större utsträckning än äldre. Detta synliggörs då ungdomar i intervjuer själva fått definiera vad de tycker politik respektive samhällsfrågor är för något (Ljungberg, 2000). Bland Sundsvallsungdomarna ökar intresset för samhällsfrågor med åldern.

Nära hälften av ungdomarna oavsett kön och ålder vill vara med och påverka i frågor som rör kommunen där de bor. Upplevelsen av att kunna påverka och föra fram sina åsikter stämmer överens med andra mätningar som gjorts bland 16-25 åringar. I Sundsvall är det en större andel som anser att de inte kan påverka och som svarat "jag vet inte", vilket med all sannolikhet har med ålder och mognad/erfarenhet att göra. Hela bilden som resultaten ger speglar en allmän

Graf 9. Intresse för politik

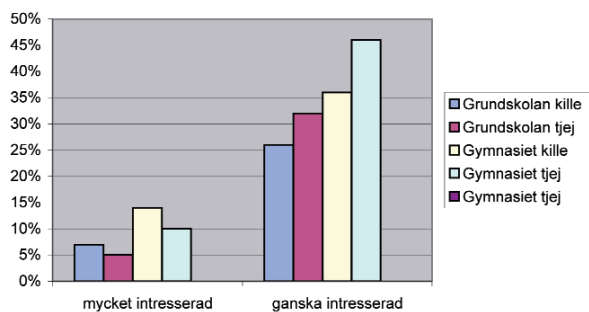

vilsenhet. Det som går att utläsa är att flera ungdomar skulle kunna vara intresserade av att påverka om de hade mer kunskap om hur man påverkar. I svaren finns också de som menar att det inte är någon idé att försöka här finns också en potential och utmaning för kommunen.

Ungdomarna anser att det är viktigt att kommunens företrädare och beslutsfattare träffar olika ungdomsgrupper och diskuterar olika frågor med dem. Färre är dock intresserade själva av att möta och diskutera med beslutsfattare och förtroendevalda. En framkomlig väg för ökat

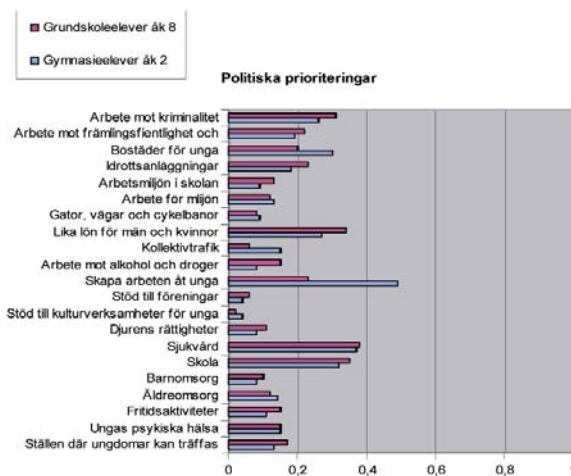
Graf 10. Intresse för samhällsfrågor

engagemang och intresse för att påverka tycks kunna vara personliga möten. Oavsett vilka forum som skapas och vilken mötesform man väljer är det viktigt att beslutsfattare har ett klart formulerat syfte som de kan beskriva för ungdomarna. Med ett klart uttalat syfte ökar möjligheten för att mötet får reell betydelse och för att båda parter ska få mersmak och vilja avsätta tid för detta fler gånger.

Få har deltagit i någon politisk handling, relativt många kan tänka sig att göra det och väldigt många kan inte tänka delta i någon politisk aktion. Vanligast är att man någon gång

Graf 11. Om jag var politiker skulle jag göra följande prioriteringar

skrivit på namninsamling eller burit märke/symbol som uttryckt en åsikt. Generellt är flickorna i Sundsvall mer benägna att agera politiskt för en åsikt än vad pojkarna är. Mönstret speglar andra studier, som t.ex. i Ungdomsstyrelsen uppföljning av ungdomspolitiken, Ung idag 2006, där deltagandet i politiska aktioner studerats bland 16-25 åringar. Graden av aktivitet är något högre bland dessa, så resultaten är inte direkt jämförbara, här spelar åldern roll.

*”Vi måste rätta
till våra misstag
och återgälda
miljön”*

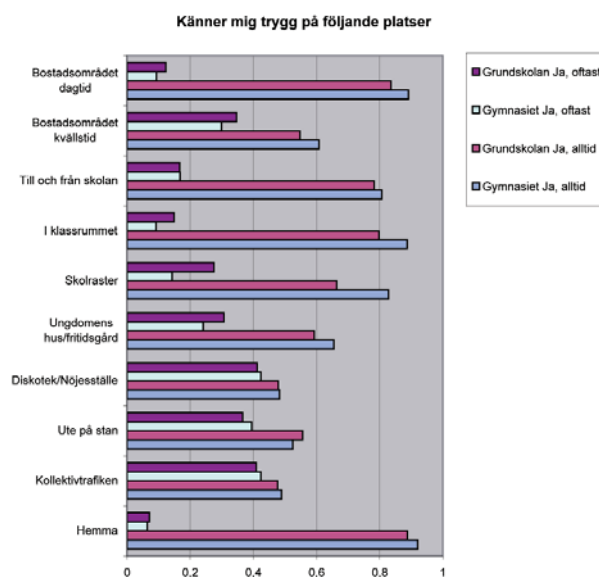
*”Arbetslösheten
hos unga är på
tok för hög”*

TRYGGHET & HÄLSA

Oavsett ålder behöver människor känna sig trygga. Från Sundsvallsungdomarnas svar framgår att Sundsvall upplevs som en trygg kommun att leva i. Trots att relativt många blivit utsatta för obehagliga och oförutsedda händelser utger sig ungdomarna för att känna sig trygga på de allra flesta platserna som svarsalternativen ger. Något fler flickor jämfört med pojkar känner sig otrygga ute i det offentliga rummet. Det är främst på allmänna transportmedel, ute på stan och på diskotek som upplevs som mindre trygga platser:

Fler yngre än äldre har blivit utsatta för mobbing men det stora flertalet har inte utsatts för mobbing. De vanligaste sammanhangen där man utsatts för mobbing eller utfrysning är klassrummet, på rasterna och på fritidsgården eller liknande, vilket är anmärkningsvärt då dessa borde hör till de tryggaste av platser. Flickor tycks något mer utsatta för mobbing, särskilt via telefonsamtal, sms, e-post eller hemsida. Så många som 20 procent av pojkarna och 11 procent av flickorna i årskurs 8 och 14 procent bland gymnasiepojkarna och 11 procent av gymnasieflickorna uppger att de själva deltagit i mobbing/utfrysning det senaste halvåret. Majoriteten av ungdomarna i Sundsvalls LUPP undersökning har aldrig eller bara någon enstaka gång blivit orättvist behandlade

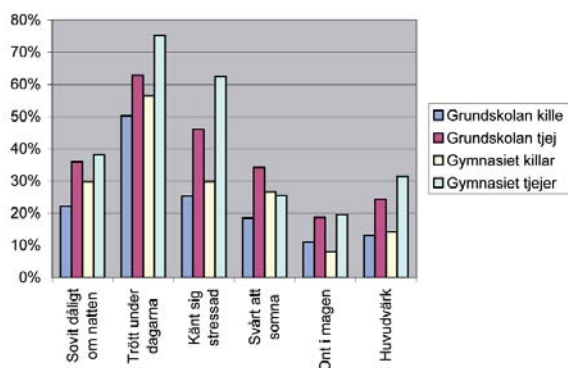
Graf 12. Känner mig trygg på följande platser

och känt sig kränkta. Ungdomarna refererar främst till nära eller dagliga situationer och relationer som dessa företeelser skett. Den vanligaste situationen som anges då man ansett sig orättvist behandlad är i mötet med skolans personal (en tredjedel av de 420 personer som svarat) eller annan elev på skolan. Frågan visar sig problematisk då den syftar till att

Graf 13. Besvär flera gånger i veckan

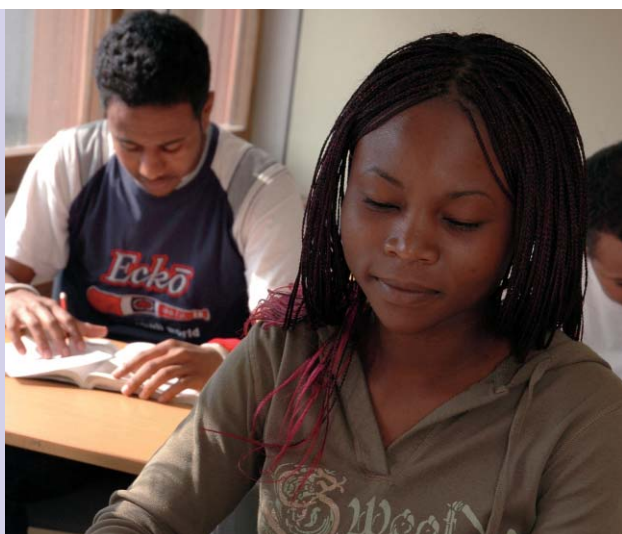

belysa eventuell diskriminering men ungdomarna tolkar den mer ordagrant. Detta märks då de ska beskriva anledningen till att de blivit orättvist behandlade. Flertalet vet inte varför; därefter anges ålder som anledning. Till detta ska tilläggas att den vanligaste situationen näst efter skolans personal och annan elev är i mötet med någon inom familjen. Att kännas sig orättvist behandlad är aldrig bra och att inte förstå anledningen är ännu sämre. Med tanke på att livet inte är konfliktfritt allra helst inte under ungdomstiden bör resultaten tolkas med viss försiktighet.

HÄLSA

Både den faktiska och upplevda hälsan påverkar i hög grad en persons liv. Omkring 80 procent av Sundsvallsungdomarna bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som gott eller mycket gott. Trots detta finns det de som lider mer eller mindre ofta av besvär som huvudvärk, trötthet och stress. Flickor; både äldre och yngre upplever besvär som dessa oftare än pojkar; men andelen pojkar som lider av dessa besvär är också ganska hög, särskilt när det gäller känslor av stress och trötthet under dagtid. I denna undersökning anger över 20 procent av de yngre flickorna och över 30 procent av de äldre att de har ont i huvudet flera gånger i veckan eller oftare.

Kost och motion är faktorer som påverkar det allmänna hälsotillståndet. Trots att flertalet äter både frukost och lunch är det inte ovanligt att en mindre andel hoppar över dessa mål. Det är betydligt vanligare att hoppa över frukosten. Andelen barn och ungdomar som äter alla måltider; frukost, lunch, middag, varje dag minskar med åldern. Andelen flickor som äter all måltider minskar mer än andelen pojkar (Danielsson, 2002).

Hälsotillståndet är som bäst när det finns en balans mellan kropp och själ. I denna rapport finns inte möjligheten att närmare analysera problematiken kring kroppsfixering, ätstörningar och övervikt. Överdrivet tränande kan vara ett tecken på att man inte är nöjd med sin kropp och å andra sidan är för lite fysisk aktivitet skadligt och leder till ohälsa. När det gäller ungdomarna i Sundsvall visar resultaten att över hälften bland eleverna i årskurs 8 och något under hälften bland gymnasieeleverna motionerar regelbundet en gång i veckan.

I Sverige finns ett, med internationella mått mätt, ett unikt material som samlats in bland elever i årskurs 9 sedan början av 1970-talet. Sedan 2004 finns även studier av gymnasieelever i årskurs 2. Centralförbundet för alkohol och narkotikaupplysning, CAN, har Socialdepartementets uppdrag att genomföra dessa studier (Hvitfeldt, Rask, Andersson och Hibell, 2004). Varken konsumtionen av tobak, alkohol eller narkotika är lätta att studera. Resultaten bör tolkas med försiktighet. Det är svårt att bedöma sanningshalten i insamlat material. En del vill spela vuxenvärlden ett spratt och chockera, vilket är lätt att misstänka då 6 procent av pojkarna i årskurs 8 har prövat rökning, snus, narkotika och

alkohol när de var 11 år eller yngre. Andra överskattar lätt sin konsumtion i enkätundersökningar, vilket kan exemplifieras med att cirka 5 procent av pojkarna i årskurs 8 dricker alkohol varje dag. Osäkerhet i resultaten finns även åt andra hållet, där en del av naturlig skäl istället undanhåller sin konsumtion av oro för att uppgifterna ska kunna spåras.

CAN undersökningen visar att runt 40 procent av grundskoleeleverna i årskurs 9 och 30 procent av gymnasieeleverna i årskurs 2 aldrig rökt. Resultatet i Sundsvalls LUPP undersökning visar att betydligt fler ungdomar jämfört med denna undersökning aldrig rökt. Vidare visar CAN undersökningens resultat att 46 procent av eleverna i årskurs 9 och 18 procent av gymnasiets andra års elever aldrig druckit sig berusade. I Sundsvall är det en högre andel som aldrig druckit sig berusad i årskurs 8 jämfört med CAN undersökningen. Här ska uppmärksammas att Sundsvalls ungdomar på grundskolan är ett år yngre än i CAN undersökningen, vilket kan förklara den skillnaden. När man jämför CAN undersökningens gymnasieelever i årskurs 2 med Sundsvalls gymnasieelever i årskurs 2 visar det sig att en något högre andel i Sundsvall aldrig druckit sig berusade (av pojkarna är det 20 procent och av flickorna, 26 procent).

*”Det skulle
behövas ett
ställe som inte
är hemma,
men ändå
känns tryggt”*

ARBETE & FRAMTID

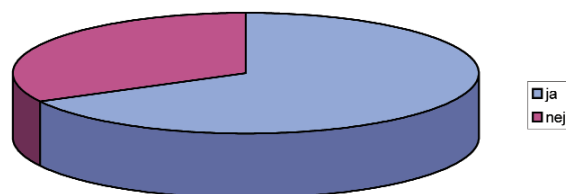
En tidig kontakt med arbetsmarknaden ger bättre förutsättningar till etablering på arbetsmarknaden. Feriearbete och extraarbete och en befintlig kontakt med arbetslivet har stor betydelse för ungas framtida möjligheter att etablera sig.

I Sundsvall finns en liten grupp bland eleverna i årskurs 8 som har extrajobb. Andelen som arbetar extra ökar med åldern. Fler gymnasieelever har extraarbete och fler äldre jämfört med de yngre har arbetat sommaren 2006. Nära hälften av gymnasieeleverna som inte har något extrajobb har försökt men inte lyckats skaffa sig ett extraarbete. Vanligaste sättet att skaffa jobb på är via kontakter.

FRAMTIDEN

För många är ungdomen sinnebilden för framtiden. Vad unga tror och tänker blir ofta förutsägelser av vad framtiden har att erbjuda. För ungdomarna som deltagit i LUPP undersökningen är framtiden som vuxen långt fram i tiden. I den nära framtiden, som direkt efter grundskolan och direkt efter gymnasiet är de flesta inriktade på att fortsätta att studera, även om längtan efter att göra något annat, som att jobba eller resa finns där är det många som inser att det är vidare utbildning som gäller.

Graf 14. Hade du ett sommarjobb i somras (åk 2)

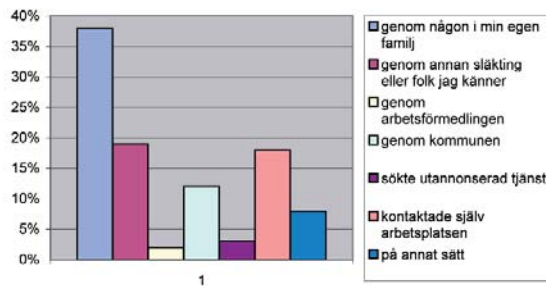

När det handlar om att se lite längre fram, närmare bestämt 10 år fram i tiden, tror ungdomarna att de antingen bor i en större stad i Sverige eller utomlands, en inte obetydlig andel av pojkarna bor kvar där de bor nu.

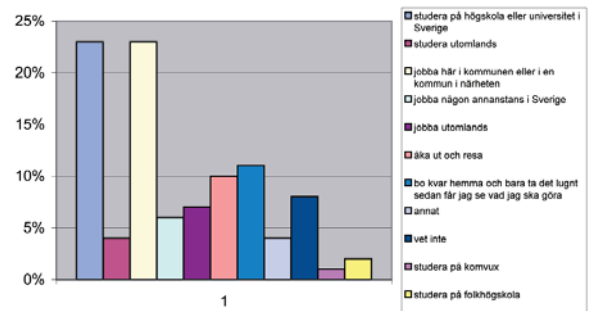
De allra flesta av Sundsvalls eleverna i årskurs 8 och i gymnasiets år två är har en optimistisk syn på sin framtid. Sundsvalls resultat som visar att något över 80 procent bland pojkarna och flickorna i gymnasiet och 87 procent av pojkarna och flickorna på grundskolan ser med optimism på sin framtid.

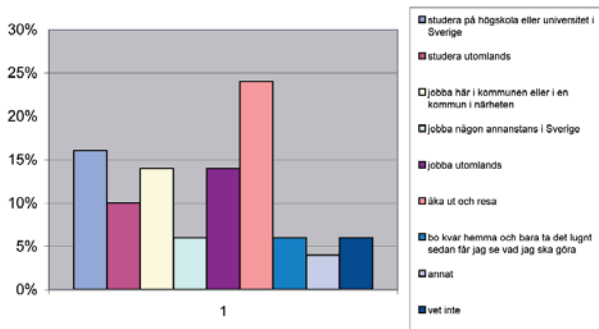
Graf 15. Hur fick du ditt sommarjobb? (åk 2)

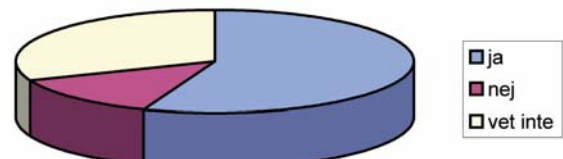
Graf 16. Vad tror du att du kommer att göra direkt efter gymnasiet? (åk 2)

Graf 17. Om du hade alla möjligheter, vad skulle du då helst göra direkt efter gymnasiet? (åk 2)

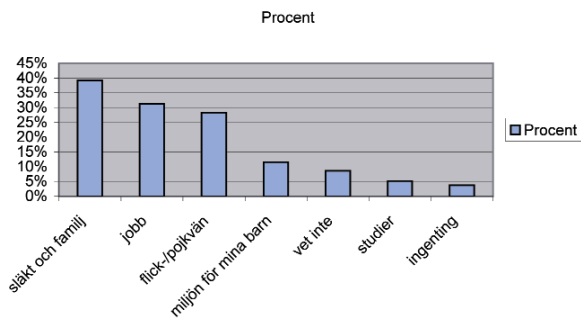

Graf 18. Tror du att du kommer att flytta från kommunen där du bor? (åk 2)

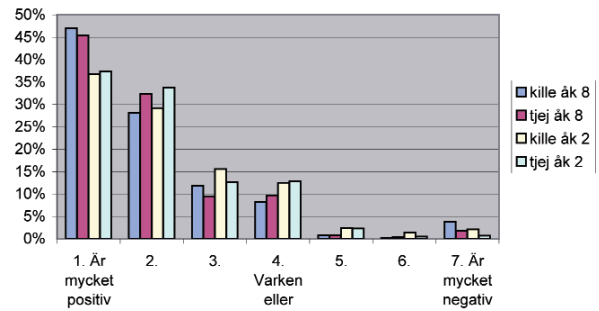

Graf 19. Om du tror att du kommer att flytta, vad tror du skulle kunna få dig att flytta tillbaka? (åk 2)

Graf 20. Hur ser du allmänt på framtiden för din egen del? (löpande skala)

*”Man ska försöka
få mäns och
kvinnors löner
lika höga även
om det är svårt”*

EFTERORD

Sundsvalls ungdomar har sagt sitt! Vi som arbetar med ungdomar i de kommunala verksamheterna har bara att läsa och begrunda!

Vi ser att vi ska jobba vidare för att öka ungdomarnas möjlighet till inflytande på sin egen vardag. Vi ska fundera över hur vi ska uppmuntra och ta till vara det engagemang för samhällsfrågor som finns. Hur lyssnar vi på ungdomars önskan att påverka Sundsvall? Vilka vägar står till buds för den som vill förändra något? Vilka mötesplatser kan vi skapa? Och hur säkrar vi nolltolerans mot mobbing och kränkande behandling?

De flesta ungdomar ser med optimism på sin framtid. Vårt mål är att alla ska göra det! I våra verksamheter ska vi i alla fall göra allt vi kan, för att ge Sundsvalls ungdomar en ännu bättre vardag i skolan och på fritiden.

Ulla Näsman
Direktör för Kultur & Fritid

Christin Strömberg
Skoldirektör

REFERENSER

Danielsson, 2002. *Svenska skolbarns hälsovanor 2001/02*. Stockholm: Statens folkhälsoinstitut.

Hvitfeldt, Rask, Andersson och Hibell, 2004. *Skolelevs drogvanor 2004*. Stockholm: Rapport nr 84 Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning.

Ljungberg, 2000. *Viljan finns*. Stockholm: Svesnka kommun och landstingsförbunden.

Sörbom, 2001. *Vart tar politiken vägen? Om individualisering, reflexivitet och görbarhet i det politiska engagemanget*. Stockholm: Almqvist & Wiksell.

SUNDSVALLS
KOMMUN